

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

De Stroming, VPCO in het Land van Heusden en Altena

Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling: 3 april 2018

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland. Het vierjaarlijks onderzoek is dit jaar uitgevoerd bij het bestuur van De Stroming. We hebben onderzocht of het bestuur op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen.

Tijdens het onderzoek hebben we gesprekken gevoerd met de algemeen directeur, het uitvoerend bestuur, het toezichhoudend bestuur, de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) en leden van de werkgroep veiligheid.

Verder zijn drie scholen bezocht voor een verificatieonderzoek: basisschool De Ark, basisschool Eben-Haëzer en basisschool De Parel. Een verificatieonderzoek is een belangrijk onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteit van het bestuur. In zo'n onderzoek gaan we na of de informatie van het bestuur klopt.

Wat gaat goed?

Het bestuur van De Stroming is bezig om het bestuur professioneler in te richten. Wij denken dat deze nieuwe aanpak kan zorgen voor betere kwaliteit van de scholen. Daarom zijn we hier positief over.

De Stroming is een vereniging van meerdere scholen en afgelopen jaren zijn er steeds meer bij gekomen. Er horen nu negen basisscholen bij De Stroming. Vanwege de groei van de vereniging, wil het bestuur ervoor zorgen dat de scholen een professioneler bestuur krijgen. Zij willen bijvoorbeeld meer mensen met veel onderwijservaring of onderwijsdeskundigheid betrekken. Ze hebben daarom gekozen voor een aanpak die ook bij veel andere schoolbesturen wordt gebruikt: er is dan één persoon verantwoordelijk voor de kwaliteit op alle scholen (directeur-bestuurder) en er is een Raad van Toezicht: hierin zitten mensen die kritisch meekijken met de directeur-bestuurder en hem of haar controleren. Dit nieuwe bestuursmodel moet nog goedgekeurd worden door de leden van de vereniging. Medio mei 2018 wordt hierover gestemd.

We vinden het ook positief dat de leraren en directeuren bij De Stroming van elkaar willen leren. We hebben gemerkt dat leraren en directeuren steeds meer met elkaar uitwisselen.

Bestuur: De Stroming
Bestuursnummer: 41239

Aantal scholen onder bestuur: 9
Totaal aantal leerlingen: 1537

Lijst met onderzochte scholen:
04TK, Basisschool De Ark
05AY, Basisschool Eben-Haëzer
06WN, Basisschool De Parel

Het bestuur is daarnaast financieel gezond. Het bestuur weet hoeveel geld het nu en in de toekomst nodig heeft voor het geven van goed onderwijs.

Wat moet beter?

Het bestuur moet meer informatie geven aan ouders of aan andere mensen die betrokken zijn bij het onderwijs van De Stroming. Er is nu weinig informatie te vinden over de kwaliteit van de scholen of over wat het bestuur van plan is komende jaren.

De Stroming heeft ook nog geen goede manier om informatie over de kwaliteit in beeld te brengen. Op de scholen zelf zien we dat het heel erg wisselt. Er zijn scholen die wel veel informatie hebben over hun kwaliteit en scholen die dit nog minder goed doen. Het bestuur moet meer te weten komen over de scholen en op een andere manier dan nu gebeurt.

In Nederland is het bestuur verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit. Daarom ligt het voor de hand dat zij doelen afspreken met scholen, maar ook in de gaten houden of het goed gaat. Het bestuur moet daarom weten of bijvoorbeeld de leraren goed lesgeven en of ze de lesstof wel afstemmen op het niveau van de leerlingen.

Wat kan beter?

Op de drie scholen waar wij onderzoek hebben gedaan, was er op dat moment sprake van een veilige omgeving voor de leerlingen. Maar de scholen van De Stroming houden zich nog niet aan de nieuwe wet Veiligheid op school. In de wet staan regels om te zorgen dat het veilig is én blijft op school.

Sinds 2015 is er een wet aangenomen, waarin staat dat scholen een speciale vertrouwenspersoon moeten hebben voor kinderen die gepest worden. Ook moeten scholen elk jaar via een vragenlijst aan de leerlingen vragen of zij zich veilig voelen. Op de scholen die wij bezocht hebben, hebben we gezien dat de nieuwe wet nog niet overal bekend was en wordt toegepast.

Wij vinden dat het bestuur dit op tijd aan de scholen had moeten vertellen en had moeten zorgen dat dit goed geregeld was.

Vervolg

Wij hebben het bestuur de opdracht gegeven om te zorgen dat de scholen zich houden aan de wet. We hebben ook aangegeven dat het bestuur moet zorgen voor een manier waarop zij de kwaliteit op de scholen goed kan 'meten'.

Inhoudsopgave

1.	Opzet vierjaarlijks onderzoek	6
2.	Resultaten onderzoek op bestuursniveau	9
3.	Resultaten verificatieonderzoek	17
4.	Reactie van het bestuur	26

1. Opzet vierjaarlijks onderzoek

De inspectie heeft tussen november en december 2017 een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd bij De Stroming. In een vierjaarlijks onderzoek staat de volgende vraag centraal: is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer? Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van vier deelvragen:

1. Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?
2. Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
3. Communiqueert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen?
4. Is het financieel beheer deugdelijk?

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd op twee niveaus: op bestuursniveau en op schoolniveau. Op het niveau van het bestuur richt het onderzoek zich met de vier deelvragen op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

Standaard	Onderzocht
Kwaliteitszorg en ambitie	
KA1 Kwaliteitszorg	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•
Financieel beheer	
FB1 Continuïteit	•
FB2 Doelmatigheid	
FB3 Rechtmatigheid	•

Om Kwaliteitszorg en ambitie te kunnen beoordelen doen we niet alleen onderzoek op het niveau van het bestuur, maar onderzoeken we tevens de onderwijskwaliteit van een deel van de scholen waarvoor het verantwoordelijk is. We onderscheiden binnen het vierjaarlijks onderzoek op schoolniveau verschillende typen onderzoek:

• Verificatieonderzoek

Het verificatieonderzoek is onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg en het financieel beheer op bestuursniveau. We voeren het in de eerste plaats uit om vast te stellen of het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie voldoende is; het onderzoek laat zien of de sturing op de kwaliteit door het bestuur ook in de praktijk werkt.

Het geeft ons in de tweede plaats zicht op de onderwijskwaliteit van de school. We hebben op drie scholen verificatieonderzoeken uitgevoerd. In hoofdstuk 3 gaan we verder in op de opzet en resultaten van deze verificatieonderzoeken.

- **Onderzoek naar aanleiding van risico's**

We voeren een kwaliteitsonderzoek uit bij scholen en besturen waar het vermoeden bestaat dat zij onvoldoende kwaliteit bieden. Bij de Stroming zijn er geen scholen met drie jaar op een rij onvoldoende eindopbrengsten. Daarom is dit type onderzoek niet uitgevoerd.

- **Onderzoek op verzoek goede school**

Een bestuur kan bij het vierjaarlijks onderzoek een verzoek doen aan de inspectie onderzoek uit te voeren bij scholen die naar de mening van het bestuur goed zijn. De Stroming heeft geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

- **Herstelonderzoek**

Wanneer er sprake is van eerder afgesproken vervolgtoezicht zullen we het herstelonderzoek waar mogelijk tegelijkertijd uitvoeren. Bij De Stroming is dit type onderzoek niet aan de orde.

- **Stelselonderzoek**

Om op onderdelen een goed beeld te krijgen van de onderwijskwaliteit in een sector of over de sectoren heen bepalen wij jaarlijks welke standaard of welke standaarden daarvoor in aanmerking komen. Wij selecteren door middel van een steekproef scholen voor deze onderzoeken. Deze onderzoeken zijn niet betrokken bij dit bestuursonderzoek.

Onderstaand figuur geeft weer hoe het vierjaarlijks onderzoek bij scholen is ingericht. De informatie over de kwaliteit van deze scholen betrekken we bij onze jaarlijkse publicatie De Staat van het Onderwijs. Aangegeven is welke standaarden zijn onderzocht op de verschillende scholen. Ook is aangegeven welk type onderzoek is ingezet.

School	Verificatie		
	1	2	3
Onderwijsproces			
OP1 Aanbod/Onderwijsprogramma			
OP2 Zicht op ontwikkeling			
OP3 Didactisch handelen	•	•	•
OP4 (Extra) ondersteuning			•
OP5 Onderwijstijd			
OP6 Samenwerking			
Schoolklimaat			
SK1 Veiligheid	•	•	
SK2 Pedagogisch klimaat/Leerklimaat			
Onderwijsresultaten			
OR1 Resultaten/Studiesucces			
OR2 Sociale en maatschappelijke competenties			
OR3 Vervolgsucces			
Kwaliteitszorg en ambitie			
KA1 Kwaliteitszorg	•	•	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•	•	•
KA3 Verantwoording en dialoog			

1. De Ark, 2. Eben-Haëzer, 3. De Parel

Onderzoeksactiviteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met sleutelfiguren binnen de organisatie. We hebben gesproken met leerlingen en leraren en verschillende lessen bezocht.

Voor de verantwoording van de precieze inrichting van het onderzoek verwijzen wij naar het onderzoeksplan dat voor elk vierjaarlijks onderzoek per bestuur wordt opgesteld.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen op de standaarden uit de kwaliteitsgebieden kwaliteitszorg en ambitie en financieel beheer op bestuursniveau. Ook de afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 gaat in op de resultaten van de verificatieonderzoeken. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- G** Goed
- V** Voldoende
- O** Onvoldoende
- K** Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie
- Financieel beheer

2. Resultaten onderzoek op bestuursniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau: de oordelen op de standaarden in de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

In onderstaande figuur zijn de resultaten samengevat. Te zien is wat het oordeel is op één van de twee onderzochte kwaliteitsgebieden op bestuursniveau. In het eerste vierjaarlijks onderzoek op bestuursniveau geven we in het funderend onderwijs namelijk geen oordeel op het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. We geven alleen een oordeel op de drie standaarden afzonderlijk. Aan de hand van de oordelen geven we een kwalitatieve beschrijving van het kwaliteitsgebied. Wel is er weergegeven in hoeverre onze oordelen overeenkomen met het beeld dat het bestuur zelf heeft van de gerealiseerde kwaliteit op de scholen en in hoeverre het beleid van het bestuur doorwerkt tot op schoolniveau.

Oordelen op bestuursniveau voor de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer

Het beeld van het bestuur over de kwaliteit komt niet overeen met het beeld van de inspectie

Het beeld van het bestuur komt volledig overeen met het beeld van de inspectie

Het beleid van het bestuur werkt niet door tot op school/opleidingsniveau

Het beleid van het bestuur werkt volledig door tot op school/opleidingsniveau

Samenvattend oordeel

Voorafgaand aan het samenvattend oordeel, is het noodzakelijk de context van de vereniging te beschrijven. Daarna beantwoorden we de centrale onderzoeksvraag.

Context

De vereniging is opgericht in december 2000, als resultaat van de samenwerking van vier schoolbesturen uit de gemeente Werkendam. Hierdoor kwamen zes scholen onder één bevoegd gezag: het bestuur van de Vereniging voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs in de gemeente Werkendam. Per 1 januari 2006 heeft de schoolvereniging uit Waardhuizen (CBS Waardhuizen) aansluiting gezocht. Per 1 januari 2008 hebben schoolverenigingen uit Genderen (CBS Het Fundament) en Meeuwen (CBS De Ark) zich aangesloten.

Dat leidde opnieuw tot een naamswijziging, de nieuwe naam werd Vereniging voor Protestants Christelijk Primair Onderwijs in het Land van Heusden en Altena. Met ingang van 1 augustus 2009 is deze naam officieel vervangen door “De Stroming” (Vereniging voor Protestants Christelijk Onderwijs in het Land van Heusden en Altena). Per 1 januari 2015 heeft er een bestuurlijke fusie plaatsgevonden met de schoolvereniging uit Andel (CBS De Zaaier). Precies een jaar na deze fusie, op 1 januari 2016 was er de bestuurlijke fusie met de schoolvereniging uit Woudrichem (CBS Eben-Haëzer). Ten slotte is per 1 augustus 2016 VCNS Giessen / Rijswijk (CBS De Parel) aangesloten bij De Stroming. De vereniging is de afgelopen jaren flink gegroeid met de komst van nieuwe scholen en besturen. Voor de komende jaren verwacht De Stroming dat nog maximaal twee scholen uit de omgeving zich zullen aansluiten.

De Stroming kent op dit moment een uitvoerend bestuur, een toezichthoudend bestuur en een algemeen directeur. Het uitvoerend bestuur bestaat nu uit drie personen, het toezichthoudend bestuur uit acht personen. In dit rapport wordt met bestuur formeel het uitvoerend bestuur bedoeld. In de praktijk blijken diverse taken en verantwoordelijkheden bij de algemeen directeur belegd te zijn.

De GMR heeft op dit moment een forse omvang en bestaat uit 18 personen, van elke school een lid van de personeelsgeleding van de MR en een lid van de oudergeleding van de MR. Tot de zomervakantie (2018) wordt de vereniging volgens dit model bestuurd, daarna zal de vereniging overgaan op een nieuw bestuursmodel, zo is de verwachting. Er zijn diverse zaken in gang gezet om deze omslag te maken. Er zijn bijvoorbeeld nieuwe profielen opgesteld voor de Raad van Toezicht en er is gewerkt aan nieuwe statuten. In het nieuwe model zal de huidige algemeen directeur voorgedragen worden als directeur-bestuurder. Mei 2018 zal tijdens de Algemene Ledenvergadering gestemd worden over het nieuwe bestuursmodel. De verwachting is dat de ALV akkoord zal gaan.

De omvang, samenstelling en werkwijze van de GMR wordt jaarlijks geëvalueerd. In mei 2017 was de conclusie van de GMR dat wijzigingen nog niet nodig waren.

Centrale onderzoeksvraag

De centrale onderzoeksvraag luidt: *Is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer?*

De financiële positie van het bestuur is in orde. We zien op de korte of middellange termijn geen risico's voor de financiële continuïteit bij De Stroming. Het bestuur voldoet aan de onderzochte standaarden op het kwaliteitsgebied Financieel beheer.

Een antwoord op de sturing op kwaliteit valt minder eenduidig te geven. We zijn positief als het gaat om de kwaliteitscultuur. Op dit moment zit de vereniging, zoals hiervoor is aangegeven, in een overgangsfase. Er zijn diverse ontwikkelingen gaande die wijzen op een professionaliseringsslag. Op bestuursniveau zijn al diverse noodzakelijke voorbereidingen gedaan om te komen tot het nieuwe bestuursmodel dat halverwege 2018 van kracht moet zijn. Daarnaast zijn er recent werkgroepen gevormd van directeuren die zich verdiepen in bepaalde thema's om die vervolgens verenigingsbreed 'uit te rollen', met behoud overigens van de eigenheid van de scholen. Zo is er een werkgroep 'Veiligheid' die werkt aan formats van beleidsstukken voor de school binnen het bestuur.

Minder positief zijn we als het gaat om de kwaliteitszorg en de verantwoording en dialoog. We constateren namelijk dat het bestuur nog onvoldoende systematisch zicht houdt op de onderwijskwaliteit. Het ontbreekt nog aan een duidelijk beeld waaraan de onderwijskwaliteit moet voldoen en bijgevolg ook aan afspraken over welke informatie het bestuur nodig heeft om daarop vervolgens toezicht te kunnen houden.

In het verlengde daarvan zien we ook dat het bestuur nog onvoldoende verantwoording aflegt over de onderwijskwaliteit en daarover in dialoog gaat.

Hoewel we beseffen dat het bestuursonderzoek bij De Stroming op een moment van transitie heeft plaatsgevonden, moeten we het bestuur een aantal herstelopdrachten geven om te voldoen aan de wettelijke eisen.

2.1 Kwaliteitszorg en ambitie

In de onderstaande tabel geven wij de oordelen en/of waarderingen weer op de standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie, waarbij wij antwoorden geven op drie deelvragen.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog	•		

Heeft het bestuur doelen afgesproken met de scholen, heeft zij voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt zij op de verbetering van de onderwijskwaliteit (KA1)?

Het bestuur voldoet niet aan deze standaard. We zien dat het bestuur deze aspecten moet verbeteren. Het bestuur heeft namelijk onvoldoende zicht op de (basis)kwaliteit van de scholen en als gevolg daarvan is de sturing niet gekoppeld aan kwaliteitsinformatie.

Het bestuur stelt op dit moment ook beperkte eisen aan de scholen om de zorg voor kwaliteit cyclisch, systematisch en planmatig in te richten. De opdracht aan alle scholen is om volgens de kwaliteitscirkel van Deming te werken (PDCA-cylcus). Het bestuur heeft echter onvoldoende zicht op de opgestelde plannen, de evaluatie daarvan en de bijstellingen op grond van de evaluatie. De informatie die het bestuur bereikt is beperkt en niet gestandaardiseerd. De uitvoering van de kwaliteitszorg op de scholen is wisselend van niveau en uit bevindingen van de verificatieonderzoeken lijkt het te afhankelijk van de schoolleider.

Op bestuursniveau worden wel kwantitatieve gegevens verzameld: informatie over eindresultaten, doorstroom, ziekteverzuim, maar kwaliteitsinformatie in de volle breedte ontbreekt. Deze gegevens staan in een dashboard, zodat de gegevens van alle scholen vergeleken kunnen worden. We vinden deze informatie echter te beperkt en te fragmentarisch.

Op het niveau van het bestuur ontbreekt informatie over de basiskwaliteit van de scholen, bijvoorbeeld over of de scholen voldoen aan de wettelijke bepalingen (art. 10 WPO). Per 1 augustus 2017 is het toezicht veranderd en moet het bestuur zelf toezien of het onderwijs over de volle breedte voldoet aan de basiskwaliteit.

We geven een voorbeeld vanuit de verificatieonderzoeken, bij de standaard Veiligheid. Voldoen aan de basiskwaliteit betekent dat elke school zorg draagt voor een aantal (wettelijke) preventieve maatregelen. De onderzochte scholen hebben deze nog onvoldoende ingevoerd, terwijl de scholen sinds 1 januari 2015 deze wettelijke zorgplicht al hebben. Op bestuursniveau, maar ook op de scholen zelf is daardoor dus niet altijd een goed (en schoolbreed) beeld van de kwaliteit van de verschillende elementen van het onderwijsproces en van sociale veiligheid zoals ook beschreven staat in art 12, vierde lid

van WPO.

In het verlengde van de constatering dat het bestuur onvoldoende zicht heeft op de onderwijskwaliteit, stellen we ook vast dat het bestuur daarop onvoldoende kan sturen en/of goed onderbouwd verbeteringen kan doorvoeren, als dat nodig is.

Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer (KA2)?

Op dit punt willen we het bestuur als voldoende waarderen. Dat komt omdat er voldoende voor handen is om basiskwaliteit vast te stellen en er tevens veel ontwikkeling is. Op dit moment is er een verantwoordelijkheidsverdeling bepaald tussen uitvoerend bestuur, toezichthoudend bestuur, algemeen directeur, de schoolleiding en de leraren. Door de groei van de vereniging werd echter de noodzaak gevoeld om te komen tot een compacter bestuur met meer onderwijskundige achtergrond.

We hebben verder gezien dat er wordt gestuurd op kwaliteitsbewustzijn bij schoolleiders, bijvoorbeeld door te stimuleren dat zij samenwerken en uitwisselen. Ook zien we dat de eerste stappen zijn gezet naar collegiale visitatie door de directeurs.

Op dit moment kent De Stoming een uitvoerend bestuur van drie personen en een toezichthoudend bestuur van acht personen. Daarnaast is een algemeen directeur aangesteld. In de nieuwe bestuursstructuur zal De Stoming over gaan naar een nieuw model met een College van Bestuur en Raad van Toezicht. Er wordt nu gezocht naar nieuwe leden voor de Raad van Toezicht, waarvoor een onderwijskundig profiel is opgesteld. Ook voor de functie van directeur-bestuurder wordt een onderwijskundige achtergrond van belang gevonden. We maken hieruit op dat er in de bestuurlijke aansturing een duidelijk waarneembare ontwikkeling is naar een meer professionele kwaliteitscultuur. Er lijkt binnen de vereniging voldoende draagvlak te zijn voor deze nieuwe vorm van aansturing.

Communiqueert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van zijn scholen (KA3)?

Op dit punt is er nog geen basiskwaliteit vast te stellen bij De Stoming. Ten eerste geldt dit voor de verantwoording op bestuursniveau. Hier ontbreekt een onderwijskundige verantwoording over doelen en resultaten die behaald zijn op de scholen, bijvoorbeeld in het jaarverslag. Daarnaast zien we dat in het schoolplan van meerdere scholen geen relatie gelegd wordt met het stelsel van kwaliteitszorg. Voor belanghebbenden is daardoor niet te lezen wat de kwaliteit is van de scholen en welke verbetermaatregelen worden doorgevoerd op basis van welke bevindingen van de school of het bestuur (art. 13 WPO).

Ook zijn we niet overtuigd van de manier waarop het bestuur tegenspraak organiseert. Intern zien we bijvoorbeeld dat de GMR een forse omvang heeft, het is de vraag of deze vorm voldoende zorgt voor een kritische feedbackcultuur.

2.2 Financieel beheer

Wij baseren ons oordeel over het kwaliteitsgebied Financieel beheer op de beoordeling van de onderliggende standaarden voor financiële continuïteit en rechtmatigheid. Wij geven in beginsel geen oordeel over financiële doelmatigheid.

Financieel beheer	V
	O V
FB1 Continuïteit	•
FB3 Rechtmatigheid	•

Is het financieel beheer deugdelijk?

De standaarden financiële continuïteit en rechtmatigheid zijn beide beoordeeld als 'voldoende'. Het financieel beheer is dan ook beoordeeld als 'voldoende'.

Financiële continuïteit

In volgende tabel zijn de financiële kengetallen van het bestuur uit de jaarverslaggeving over de afgelopen en de toekomstige drie jaren afgezet tegen de signaleringswaarden ('indicatie') die wij gebruiken in onze jaarlijkse risicodetectie.

Kengetallen	Indicatie	Realisatie			Prognose		
		2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	5,91	6,80	6,96	6,83	6,72	6,70
Solvabiliteit 2	< 0,30	0,87	0,89	0,89	0,89	0,89	0,89
Weerstandsvermogen	< 5%	57,90%	59,40%	58,93%	58,81%	58,39%	58,75%
Huisvestingsratio	> 10%	4,95%	6,70%	6,16%	nvt	nvt	nvt
Rentabiliteit	< 0%	0,83%	3,71%	4,50%	-1,12%	-0,98%	-0,14%

Wij beoordelen de financiële continuïteit als ‘voldoende’. Zoals blijkt uit de tabel is er immers geen sprake van waarden die wijzen op een mogelijk financieel risico voor de continuïteit van het onderwijs op de korte of middellange termijn. In ons onderzoek vonden wij geen belangrijke informatie die strijdig is met dat beeld.

Continuïteitsparagraaf

In het jaarverslag is de meerjarenbegroting niet beleidsrijk opgenomen. Voor een volledige verantwoording in het jaarverslag is het nodig dat de meerjarenbegroting wel beleidsrijk, inclusief toelichtingen, is opgenomen. We verwachten dat het bestuur hier gedegen aandacht aan besteedt in de volgende jaarverslagen, omdat een volledige en duidelijke verantwoording erg belangrijk is om een beeld te vormen van de sturing in de organisatie en van verwachte ontwikkelingen.

Financiële doelmatigheid

Wij geven geen oordeel over de financiële doelmatigheid. Wel informeren wij bij besturen naar aspecten van doelmatigheid. Wij vragen aandacht voor het volgende:

Verantwoording doelmatige besteding

Volgens artikel 17c van de WPO is het de wettelijke taak van het bestuur om onafhankelijk en deugdelijk intern toezicht mogelijk te maken. Bevoegdheden die hij moet beleggen bij de intern toezichthouder zijn dan onder meer, dat deze toe moet (kunnen) zien op de financiële doelmatigheid. De intern toezichthouder legt verantwoording af over de uitoefening van zijn bevoegdheden in het bestuursverslag. Deze verantwoording hebben wij niet aangetroffen in het bestuursverslag over 2016. Wij verzoeken de intern toezichthouder, aandacht te besteden aan de doelmatigheid van de besteding en de verantwoording van zijn toezicht daarop in de bestuursverslagen vanaf 2017. Omdat dit aspect van het interne toezicht op dit moment sectorbreed nog in ontwikkeling is, vinden wij het vooralsnog niet gepast om naast dit verzoek ook een expliciete herstelopdracht te geven.

Gelden passend onderwijs

In het jaarverslag ontbreekt een verantwoording over de besteding van de ontvangen gelden voor passend onderwijs. We verwachten dat het bestuur hier gedegen aandacht aan besteedt in de volgende jaarverslagen.

Financiële rechtmatigheid

We hebben de standaard ‘Rechtmatigheid’ voor De Stroming als ‘voldoende’ beoordeeld.

Ons oordeel bij deze standaard gaat enerzijds uit van de bevindingen van de instellingsaccountants uit het eerstelijnstoezicht op de financiën van het onderwijs. Anderzijds speelt aanvullende informatie een rol, zoals signalen en (lopende) onderzoeken op het gebied van financiële rechtmatigheid. Beide aspecten leiden gezamenlijk tot een gewogen oordeel. In het onderzoek bij De Stroming hebben zich aan ons geen gegevens voorgedaan die een positieve waardering van de financiële rechtmatigheid in de weg staan.

2.3 Afspraken over vervolgtoezicht

Tekortkoming	Wat verwachten wij van het bestuur?	Wat doen wij?
Bestuur		
Kwaliteitszorg (WPO, art. 12, vierde lid en art. 10)	Wij verwachten dat het bestuur objectieve informatie verzameld over de basiskwaliteit van de scholen. Wij verwachten dat het bestuur open en transparant naar belanghebbenden rapporteert over de bevindingen die gedaan zijn aan de hand van het stelsel van kwaliteitszorg. En ook welke maatregelen eventueel genomen zijn als de kwaliteit tekort schoot.	Wij verwachten dat het bestuur zich hierover verantwoordt, uiterlijk januari 2019.
Scholen		
Basisschool De Ark (A) Basisschool Eben-Haëzer (E) SK1 Veiligheid (WPO, art. 4c)	De school moet een persoon hebben die het beleid coördineert bij het tegengaan van pesten. Deze persoon moet ook een bekend aanspreekpunt zijn voor kinderen en ouders. (A, E) De school moet de sociale veiligheid van leerlingen jaarlijks monitoren met een adequaat instrument. (E)	Geen herstelonderzoek
KA1 Kwaliteitszorg (WPO, art. 10 & art. 12/vierde lid) Basisschool Eben-Haëzer	De school moet een stelsel van kwaliteitszorg ingericht hebben en op basis hiervan het onderwijs verbeteren, als dat nodig is.	Geen herstelonderzoek

Bij de scholen Eben-Haëzer en De Ark is de standaard SK1 Veiligheid als voldoende beoordeeld, maar voldoet het bestuur niet (volledig) aan art. 4c, eerste lid onder a/b/c. Het bestuur dient ervoor te zorgen dat het deze tekortkoming herstelt. Het herstel hoeft het bestuur niet bij de inspectie te melden. Bij het eerstvolgende vierjaarlijks onderzoek beoordelen we opnieuw of het bestuur aan de deugdelijkheidseisen heeft voldaan.

3. Resultaten verificatieonderzoek

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten van de verificatieonderzoeken op drie basisscholen van De Stroming:

Basisschool De Parel (hoofdstuk 3.1)

Basisschool De Ark (hoofdstuk 3.2)

Basisschool Eben-Haëzer (hoofdstuk 3.3)

Zoals in hoofdstuk 1 al is opgemerkt, is het verificatieonderzoek een belangrijk onderdeel van het onderzoek naar de kwaliteitszorg van het bestuur. In de eerste plaats gaat het daarbij niet alleen om de vraag of de informatie van het bestuur juist is, maar ook om de vraag of het toezicht op de kwaliteit van het onderwijs werkt.

In de tweede plaats geeft het verificatieonderzoek ons zicht op de onderwijskwaliteit van de school.

In overleg met het bestuur hebben we ons op deze scholen gefocust op twee belangrijke thema's. Een belangrijke ontwikkeling binnen de vereniging is namelijk 'Zelfevaluatie en collegiale visitatie'. Om die reden is voor dit thema gekozen. Daarnaast hebben we in de voorbereiding weinig informatie kunnen vinden over 'sociale veiligheid'. We verifiëren daarom of de scholen voldoen aan de nieuwe wet op dit terrein.

Op de scholen zijn de volgende standaarden onderzocht:

- Veiligheid (SK1);
- Didactisch handelen (OP3);
- *Extra ondersteuning* (OP4);
- Kwaliteitszorg (KA1);
- Kwaliteitscultuur (KA2);

De standaard 'Extra ondersteuning' is op één school meegenomen omdat de school zelf aan gaf dat zij hier bijzondere inspanningen voor leverden.

Zelfevaluatie

In september 2017 is de notitie 'Zelfevaluatie en collegiale visitatie' vastgesteld in het bestuur. Dit stuk beschrijft de toekomstige manier om zicht te krijgen op de kwaliteit van de scholen.

Hierin staat dat de scholen een zelfevaluatie afnemen. Vervolgens zal een visitatiecommissie (collega's van een andere school) onderzoek doen bij de school, gebaseerd op de uitkomsten van de zelfevaluatie. De notitie is nog recent en helder is dat aan scholen gevraagd wordt om te zorgen dat externe feedback gaat bijdragen aan de kwaliteitszorg van de scholen. In de notitie wordt een aantal voorwaarden beschreven die belangrijk zijn om deze aanpak te laten slagen (succesfactoren). We hebben onderzocht of er door het bestuur gestuurd wordt op deze succesfactoren, zoals bijvoorbeeld: hebben scholen voor ogen welke kwaliteit ze willen realiseren? Hoe beoordelen ze zelf of deze kwaliteit wordt gerealiseerd? Op welke manier zijn of worden de visitatoren geschoold?

Welke afspraken zijn er binnen het bestuur of tussen scholen gemaakt over de collegiale visitatie?

Wij denken dat de tijd tussen de notitie en de uitvoering in de praktijk mogelijk nog te pril is om hier al stevige bevindingen uit te halen. Op de scholen die we bezocht hebben, merken we wel dat het thema op directieniveau veel beter bekend is dan bij de leraren. Het nadenken over criteria voor eigen kwaliteit ('Wat vinden wij een goede les?') lijkt nog in de kinderschoenen te staan.

Sociale veiligheid

De Stroming staat voor kindgericht en sociaal gericht onderwijs, zo is te lezen in het beleidsplan. De vereniging vindt het belangrijk dat er op de scholen aandacht voor elkaar is, dat er respect is voor verschillen tussen kinderen en dat tolerantie en onderlinge solidariteit worden gestimuleerd.

De recente wet Veiligheid op school sluit aan op dit doel. De wet heeft als doel dat scholen zich inspannen om pesten tegen te gaan. En dat scholen zorgen voor sociale veiligheid. Dit vraagt onder meer om regelmatige monitoring van de veiligheidsbeleving. En om een aanspreekpunt of coördinator die zich bezighoudt met pestbeleid en voor kinderen en ouders een vertrouwd gezicht vormt.

De conclusie uit de verificatieonderzoeken is dat het bestuur nog geen doelen stelt aan scholen op het gebied van sociale veiligheid en dat het bestuur er ook niet voor zorgt dat scholen voldoen aan de basiskwaliteit. Deze opdracht is ook (nog) niet belegd bij de bestuursbrede werkgroep Veiligheid.

3.1 CBS De Parel

Onderwijsproces	O	V	G
OP3 Didactisch handelen		•	
OP4 (Extra) ondersteuning			<i>h</i>

Lesgeven op orde, maar ruimte voor verdere ontwikkeling

Het didactisch handelen laat voldoende basiskwaliteit zien en we beoordelen deze standaard dan ook als voldoende. In de bezochte lessen zien we dat leraren helder uitleggen en zorgen voor structuur in hun lessen. Leerlingen werken taakgericht, ook wanneer zij in de gangen aan het werk zijn. De dagtaken stimuleren dat leerlingen meer betrokken zijn bij het leren, zelfstandig werken en samenwerken. Dit is ook een ambitie van de school. De leerlingen met wie wij spraken, vertelden dat zij ervaren dat er aan hun zelfstandigheid gewerkt wordt. Zij waren hier positief over.

Leraren kunnen verder groeien in het omgaan met verschillen tussen leerlingen. Dit geldt met name voor de inhoudelijke afstemming van instructies op zowel de sterkste leerlingen als op leerlingen die meer moeite hebben met de stof. Leraren zouden dergelijke momenten gericht kunnen plannen en uitvoeren. De voorwaarden hiervoor (zoals het zelfstandig kunnen werken door leerlingen) zijn zeker aanwezig. Een handzame vertaalslag is nodig van de lange termijnplanning (groepsplan) naar de dag- en weekplanningen van de groepsleraren.

Oog en aandacht voor leerlingen die specifieke zorg nodig hebben
 Leerlingen die dat nodig hebben, krijgen extra aanbod, ondersteuning en begeleiding. Voor de leerlingen met een arrangement uit het samenwerkingsverband, zijn ontwikkelingsperspectieven opgesteld. Deze perspectieven voldoen aan de wettelijke voorschriften. Ook de (enkele) leerlingen met een eigen leerlijn beschikken over een ontwikkelingsperspectief (OPP). De evaluatie van de voortgang kan nog aan scherpte winnen, vooral wanneer een leerling niet de geplande ontwikkeling laat zien.

Een gespecialiseerde leraar ondersteunt de groepsleraren bij de begeleiding van de leerlingen met specifieke ondersteuningsvragen. Deze begeleiding vindt grotendeels buiten de klas plaats, volgens een vast rooster. De begeleidende leraar werkt nauw samen met de groepsleraren en de intern begeleider. Daarnaast is er een nauwe samenwerking met de ouders en met externe begeleiders. Met deze werkwijze slaagt de school erin haar ambitie waar te maken om leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften zo veel mogelijk thuisnabij onderwijs te bieden.

De school telt ook een aantal nieuwkomers. Deze leerlingen ontvangen specifieke begeleiding, gericht op het leren van de Nederlandse taal en het wegwerken van leerachterstanden. Ook deze begeleiding vindt gedeeltelijk buiten de klas plaats en wordt uitgevoerd door een daarvoor aangewezen leraar en door enkele ouders, onder regie van de groepsleraar en de intern begeleider. We hebben met de school besproken dat het voor sommige nieuwkomers goed is om nu na te gaan denken over een passend (en ambitieus) uitstroomniveau zodat hier gericht naar toegewerkt kan gaan worden.

 Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg			<i>h</i>
KA2 Kwaliteitscultuur		•	

Goed zicht op eigen kwaliteit, schoolverbetering en professionele ontwikkeling hand in hand

Wij hebben de kwaliteitszorg als goed beoordeeld. De school heeft een cyclisch stelsel voor kwaliteitszorg ingericht. Vanuit dit stelsel bewaakt en bevordert de directie de kwaliteit van het onderwijsleerproces en de leerresultaten. Sterk hierbinnen is de manier waarop de directie tot een zo objectief mogelijk kwaliteitsbeeld en tot een schoolanalyse komt. Deze analyse leidt vervolgens tot een helder uitgezet en aangestuurd verbetertraject. Op dit moment staat de effectieve instructie centraal. Sterk is daarnaast de nauwe relatie tussen schoolontwikkeling en de professionele ontwikkeling van de leraren. Deze lopen hand in hand doordat persoonlijke doelen van leraren in het verlengde (moeten) liggen van het centrale verbeterthema en zij hier planmatig aan werken, ondersteund door coaching en intervisie.

Team is gemotiveerd en werkt samen aan een professionele cultuur

De kwaliteitscultuur voldoet aan de eisen van basiskwaliteit. Taken en bevoegdheden zijn duidelijk belegd en het team is gericht op verbetering van de eigen professionaliteit. Na de fusie in 2014-2015, kon de school dit jaar pas haar intrek nemen in het nieuwe gebouw. De nieuwe huisvesting maakt het makkelijker om als team samen te werken en te leren. Dit is ook waar de schoolleiding gericht op stuurt. Bijvoorbeeld door een andere positionering van het middenmanagement en van de intern begeleider. De teamleiders krijgen en nemen meer verantwoordelijkheid voor de schoolontwikkeling, zoals voor het 'groepsdoorbrekend' werken. Samen met de leraren geven zij hieraan vorm zodat de schoolontwikkeling steeds meer een gezamenlijk gedragen verantwoordelijkheid wordt. Bewonderenswaardig is hoe snel collegiale visitatie en intervisie ingeburgerd raken. Leraren bezoeken elkaars lessen in het kader van het centrale verbeterthema, en bespreken in groepjes de bevindingen.

3.2 CBS De Ark

Onderwijsproces	O	V	G
OP3 Didactisch handelen		•	

Het didactisch handelen is in orde, maar nog kansen voor verdere verbetering.

Het didactisch handelen laat zien dat de leraren gemiddeld over voldoende basiscompetenties beschikken.

Tijdens de lesobservaties zagen we dat leraren doelgerichte instructies geven, voor een gestructureerd verloop van de lessen zorgen, een prettig contact hebben met leerlingen en de onderwijstijd efficiënt benutten.

Toch is er ruimte voor verdere verbetering van het didactisch handelen. Zo verdienen enkele elementen van een effectieve instructie gerichte aandacht, zoals het activeren van voorkennis en het controleren van begrip. Ook kunnen de leraren hun instructies en feedback nog beter afstemmen op verschillen tussen leerlingen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de cognitief sterkste leerlingen van de school. Deze leerlingen krijgen weliswaar aangepaste opdrachten maar voor hen zijn geen (structurele) instructie- en feedbackmomenten ingepland. Maar ook de begeleiding van leerlingen die zelfstandig aan de computer werken, vraagt aandacht. Hoe (en wanneer) krijgen zij bijvoorbeeld niveauverhogende feedback? Verder kunnen leraren hun leerlingen nog meer betrekken bij de les en het leren door meer interactie met en tussen leerlingen tot stand te brengen. De technieken die het team zich aan het eigen maken is tijdens een scholingstraject, zouden nog meer een plaats kunnen krijgen in de lessen.

Schoolklimaat	O	K	V	G
SK1 Veiligheid			•	

Team en leerlingen dragen zorg voor een veilige schoolomgeving

Wij beoordelen de standaard Veiligheid als voldoende. Zowel de leerlingen als de ouders met wie wij spraken, ervaren de school als een veilige plek. De methodiek om de sociale vaardigheden van leerlingen te versterken, loopt als een rode draad door de school en is ook bij ouders bekend.

De monitor die de school gebruikt om de veiligheidsbeleving van leerlingen in kaart te brengen, voldoet aan de eisen die de wet daaraan stelt. Op dit moment past de waardering 'goed' nog niet omdat de monitorgegevens nog niet geanalyseerd en vertaald zijn naar conclusies en eventuele interventies. Daarnaast moet het voor leerlingen en ouders duidelijker zijn wie op school het aanspreekpunt is om pesten te melden. Ten slotte zou de school na moeten denken over de vraag hoe zij kan nagaan of het beeld uit de monitor ook representatief is voor de leerlingen in de groepen 1-4.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	

Kwaliteitscyclus op onderdelen versterken

De school heeft een cyclisch stelsel voor kwaliteitszorg ingericht en voldoet hiermee aan de minimale wettelijke eisen. Toch vragen enkele onderdelen van het kwaliteitssysteem specifiek om aandacht.

Allereerst is de kwaliteitsmonitoring van het onderwijsleerproces zoals beschreven in het schoolplan, losgelaten maar nog niet vervangen door een nieuwe aanpak. Doordat de schoolleiding op deze (zeer) kleine school nauw betrokken is bij de werkvloer, is er zicht op de kwaliteit van het pedagogisch-didactisch handelen in de school. Toch zal een systematische en meer objectieve zelfevaluatie leiden tot meer en breder inzicht in de sterke en zwakke kanten van de geboden onderwijskwaliteit. Deze informatie kan vervolgens meer sturing geven aan de keuze en prioritering van ontwikkel- en verbeteractiviteiten. Een ander punt binnen het kwaliteitssysteem is de borging van de gerealiseerde kwaliteit. Hier mag meer aandacht naar uitgaan. Hoe gaat de school ervoor zorgen dat de nieuwe werkwijzen in de groepen straks, na de implementatiefase, niet verwateren of verdwijnen, bijvoorbeeld met het vertrek van teamleden?

De schoolleiding werkt de schoolontwikkeling jaarlijks planmatig uit in het schoolontwikkelplan. Op eigen initiatief brengt de directie hierover jaarlijks verslag uit aan het bestuur, in een verantwoordingsrapportage.

Professionele kwaliteitscultuur zichtbaar in ontwikkeling

De kwaliteitscultuur binnen De Ark is als voldoende beoordeeld. De schoolleiding is trots op de groei die het team op dit vlak doormaakte. Er is een breed draagvlak voor de ingezette ontwikkelingen en de leraren kregen en namen hiervoor steeds meer verantwoordelijkheid.

Het team kan verder groeien in de reflectie op het eigen professioneel handelen. Door elkaars lessen te bezoeken en door collegiale consultatie en intervisie, kunnen de leraren meer zicht krijgen op de eigen en elkaars kwaliteiten en kan men leren van en met elkaar.

3.3 Basisschool Eben-Haëzer

Onderwijsproces	O	V	G
OP3 Didactisch handelen			✓

Team maakt ambities waar, leraren nemen ruimte om nieuwe werkvormen uit te proberen

Het didactisch handelen is als 'goed' gewaardeerd. Tijdens het bezoek is een aantal leraren uit de midden- en bovenbouw bezocht, waarbij de school heeft aangegeven dat het om een representatief deel van het team gaat. In deze lessen was terug te zien dat de leraren gestructureerd en doelgericht lesgeven. De leerstof wordt afgestemd op het niveau van de leerlingen, dat geldt voor zowel de instructie als de verwerking. Het gesprek met de leerlingen bevestigt deze routines. De school biedt ten minste basiskwaliteit, maar maakt ook eigen ambities waar.

Het team heeft namelijk ambities benoemd op het gebied van didactisch handelen, deze hangen in de teamkamer maar staan ook in de schooldocumenten. De doelen liggen op het gebied van handelingsgericht werken en effectieve leertijd. Uit observatie en de gesprekken met de leerlingen en het team blijken dat de leerstof voortdurend wordt afgestemd op het niveau van de leerlingen. De groepen (*, ** of ***) kunnen steeds na een (methode-)toetsafname wisselen van samenstelling. Soms zijn niet alleen toetsgegevens, maar ook observaties over bijvoorbeeld welbevinden aanleiding voor de indeling van een leerling in een bepaalde groep. Het team besteedt veel aandacht aan het effectief inzetten van de leertijd. In alle groepen hangen actuele leerdoelen aan de wand, de lessen zijn doordacht en goed voorbereid en de materialen van de leerlingen liggen klaar. In verschillende lessen zetten leraren werkvormen in die zichtbaar bijdragen aan de actieve betrokkenheid van de leerlingen. Het team zelf ziet nog kansen om deze punten verder te verdiepen. Ook willen zij de leerlingen meer betrekken bij hun eigen onderwijsleerproces.

 Schoolklimaat

O

K

V

G

SK1 Veiligheid

•

De school biedt een veilige leeromgeving, maar (preventief) beleid is nog niet op orde

Deze standaard is als voldoende beoordeeld omdat er geen indicaties zijn dat de school zich niet inspant voor een veilig schoolklimaat. Er zijn een aantal acties nodig om ervoor te zorgen dat de school ook voldoende beleid heeft om de veiligheid te waarborgen.

De leraren zijn geschoold in het gebruik van een instrument om jaarlijks de veiligheidsbeleving van de leerlingen in kaart te brengen. De eerste afname staat gepland na de kerstvakantie. De directeur geeft aan dat het nodig is om het veiligheidsbeleid nog een keer goed langs te lopen en actueel te houden.

Zo is er bijvoorbeeld nog geen vertrouwenspersoon aangesteld die bekend is bij de leerlingen en waar zij of hun ouders terecht kunnen als zij gepest worden of zich gepest voelen. Uit het gesprek met de leerlingen blijkt dat er op de school sprake is van een veilige en prettige sfeer. Ook kunnen ze enkele voorbeelden geven van situaties waarbij een leraar succesvol heeft ingegrepen.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg	•		
KA2 Kwaliteitscultuur		•	

Nog geen stelsel van kwaliteitszorg, wel diverse positieve ontwikkelingen

De school heeft nog geen stelsel van kwaliteitszorg ingericht waarmee de eigen kwaliteit systematisch en objectief in beeld wordt gebracht. Om die reden kan deze standaard nog niet als voldoende beoordeeld worden.

Er is wel een aantal ontwikkelingen rond de kwaliteitszorg dat positief is. Directeur en intern begeleider leggen flitsbezoeken af en komen dus regelmatig in de groepen. Ook zien we dat het team bezig is geweest om de verbeterthema's, zoals cultuureducatie, leren zichtbaar maken, oudergesprekken met elkaar te verbinden. Uit de gesprekken maken we op dat de teamleiders meer worden betrokken bij schoolontwikkeling en kwaliteit dan voorheen.

Waarom de standaard nog niet als voldoende gewaardeerd kan worden, komt door een aantal punten. Er ontbreekt een goed onderbouwd, schoolbreed beeld van bijvoorbeeld het didactisch handelen en de afstemming van het onderwijs. Een stelsel van kwaliteitszorg, passend bij de school, moet ingericht worden om de kwaliteit in beeld te brengen. En om goed en gericht te kunnen bij sturen als dat nodig is.

Het is in het algemeen gebruikelijk om verbeterthema's te onderbouwen met onder meer kwaliteitsinformatie. Wat vindt het team bijvoorbeeld een goede les voor de leerlingen van de Eben Haëzer? Uit eigen evaluaties kan blijken dat het team hier nog niet aan voldoet en dat een verbetering nodig is. Of het blijkt dat het team (meer dan) voldoende bekwaam is. Dan is inzetten op een ander thema meer voor de hand liggend. Nu mist deze koppeling tussen evaluaties van de kwaliteit en de gekozen verbeterthema's nog.

De directie is bezig met de keuze voor een systeem om de kwaliteitszorg binnen de school meer handen en voeten te geven. Ook is er een aanzet gemaakt met collegiale visitaties binnen de vereniging. De standaard is als onvoldoende beoordeeld, maar wij zien wel duidelijk ontwikkelingen.

Het is te zien dat de kwaliteitscultuur groeit

De kwaliteitscultuur is als voldoende beoordeeld. Uit de stukken, gesprekken en groepsbezoeken valt op te maken dat er een positieve ontwikkeling is van de kwaliteitscultuur.

Eén van de verbeteractiviteiten die de school heeft opgepakt betreft de kwaliteit van de instructie. De leraren hebben nu meer focus op de leerdoelen van de leerstof die zij aanbieden aan de kinderen. Om de doorgaande lijn te bewaken, leggen de twee teamleiders groepsbezoeken af. Zij hebben ook een rol in de borging en de doorgaande lijn binnen de eigen bouw. Niet alleen directeur en intern begeleider komen in de groepen, maar er zijn dus ook de leraren die deze rol hebben.

Het team geeft verder aan dat de drempels laag zijn om bij elkaar binnen te lopen. Sinds kort nemen de leraren ook actief de ruimte om te experimenteren met nieuwe werkvormen om de actieve betrokkenheid van de leerlingen te vergroten. Dat is goed zichtbaar tijdens de groepsbezoeken.

Het team is daarnaast met elkaar bezig geweest om samenhang aan te brengen in alle ontwikkelthema's die spelen op de school. Dat levert een mooi beeld op van de verbinding tussen de verschillende onderwerpen. De directie geeft ten slotte aan dat de bekwaamheidsdossiers op orde zijn.

Het feit dat de leraren goed lesgeven op deze school, biedt volop kansen om bij elkaar in de groepen te kijken en nog meer van en met elkaar te leren.

4. Reactie van het bestuur

De genoemde verbeterpunten worden door het bestuur her- en erkend. Het bestuur is de inspectie erkentelijk voor de zorgvuldige wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd.

De nieuwe vorm was voor alle gesprekspartners wel wennen: in de interne evaluatie kwam regelmatig naar voren dat gesprekspartners niet helder hadden waarom een bepaalde vraag aan hen gesteld werd. Ook hadden sommige gesprekspartners af en toe het idee dat de inspectie zich niet alleen om 'het wat' bekommerde, maar soms ook om 'het hoe'. De vraag is of dat ook de bedoeling is.

Dat betekent het volgende:

Het bestuur is er te meer van overtuigd geraakt dat de ingezette koers richting voorbereiding van het RvT-CvB model een goede is. Het bestuur zet hiermee in op professionalisering van bestuur en management. Graag wil het bestuur ook 'verzachtende omstandigheden' inbrengen. Zoals in het rapport al is aangegeven is De Stroming de afgelopen jaren gefuseerd met 3 zogenaamde éénpitter besturen en ook op dit moment lopen onderzoeken op basis van een intentieverklaring met 2 éénpitter besturen. Daarbij is de algemeen directeur nog maar relatief kort in dienst (mei 2016) omdat de vorige algemeen directeur met prepensioen is gegaan. Deze fusies en bijbehorende integratie activiteiten, in relatie met het proces naar een nieuw bestuurlijk model, heeft veel tijd, energie en aandacht gevraagd van zowel het bestuur als de algemeen directeur. Daarmee heeft de kwaliteitszorg vanuit bestuurlijk perspectief wellicht niet die aandacht gekregen die het verdiende. De algemeen directeur is daar samen met de directeuren van de scholen sinds schooljaar 2017-2018 wel heel gericht mee bezig.

Met betrekking tot de kwaliteitszorg en ambitie:

- Kwaliteitszorg (zo veel mogelijk SMART geformuleerd):
 - Alle scholen werken vanaf schooljaar 2018-2019 met WMK; hiermee wordt cyclisch en periodiek de kwaliteit van de school in kaart gebracht op basis waarvan de school verbeter- en/of ontwikkeldoelen formuleert en bijpassende acties inzet
 - Alle scholen werken vanaf schooljaar 2018-2019 met Mijnschoolteam; hiermee heeft de directeur een valide en betrouwbaar instrument in handen om de kwaliteit van de leerkracht in kaart te brengen en er feedback op te geven
 - Zowel WMK als Mijnschoolteam zijn gekoppeld aan ParnasSys, ons administratiesysteem
 - De constatering dat er verschillen bestaan tussen de scholen als het gaat om kwaliteitszorg gaan we schooljaar 2018-2019 in het directieurenberaad 'good practices' delen. Dit onder de paraplu van 'leren van en met elkaar'

- Alle scholen werken al met een jaarlijks schoolontwikkelingsplan, als verbijzondering van het schoolplan, en evalueren dat ook, op grond waarvan teamgerichte verbeter- en/of ontwikkeldoelen worden geformuleerd en bijpassende acties worden ingezet. Een werkgroep van directeuren doet voor 1 januari 2019 voorstellen aan de bestuurder om deze schoolontwikkelingsplannen SMART in te richten waarbij aandacht wordt gevraagd om focus aan te brengen in veelheid van plannen
- Vanaf schooljaar 2018-2019 werkt minimaal 50% van de scholen van De Stroming met een datamuur m.b.t. de M en E toetsen van het leerlingvolgsysteem en deze data worden in een gezamenlijke teamvergadering geduid en geanalyseerd (mede) op basis waarvan de groepsplannen worden op- en bijgesteld. Vanaf 2019-2020 werken alle scholen met een datamuur
- Voor schooljaar 2019-2020 hebben alle scholen hun ambitie in de vorm van streefdoelen geformuleerd op de basisvaardigheden en met betrekking tot de sociaal emotionele ontwikkelingen van de leerlingen
- Vanaf schooljaar 2018-2019 nemen alle scholen de zelfevaluatielijst uit ParnasSys af. De gegevens vormen belangrijke input voor de collegiale visitatie
- De collegiale visitatie wordt op basis van de eerste ervaringen aangescherpt, doorgezet en uitgebreid naar alle scholen. Een van de eerste 'lessons learned' is dat visiteren nog niet zo eenvoudig is, wil je zinvolle feedback kunnen geven. De visitatoren zullen derhalve een training krijgen.
- Verantwoording en dialoog
 - Vanaf schooljaar 2018-2019 vullen de directeuren van de scholen 'Vensters voor verantwoording' voor minimaal 60 %. Vanaf schooljaar 2019-2020 wordt 'Vensters voor verantwoording' volledig gevuld. Alle directeuren hebben daartoe de benodigde inloggegevens ontvangen
 - Vanaf schooljaar 2018-2019 zullen zowel bestuur, als de afzonderlijke scholen op hun respectieve websites verantwoording afleggen aan hun stakeholders
 - Bestuur en management gaan in schooljaar 2018-2019 nadenken om te komen tot een 'publieksvriendelijke' verantwoording van (met name) het jaarverslag
 - Ook de bevindingen van dit kwaliteitsonderzoek zullen op de websites van bestuur en scholen worden gepubliceerd.

Met betrekking tot de (sociale) veiligheid:

- Met ingang van schooljaar 2018-2019 voldoen alle scholen van De Stroming aan de wet Veiligheid op school:
 - Het bevoegd gezag heeft dan beleid vastgesteld met betrekking tot veiligheid op voorstel van een werkgroep bestaande uit directeuren
 - Alle scholen hanteren een instrument dat de veiligheid van leerlingen monitort
 - Alle scholen hebben een veiligheidscoördinator aangesteld, hetgeen ook kenbaar is gemaakt aan personeel, leerlingen en ouders. Deze coördinator is eerste aanspreekpunt in het kader van pesten en coördineert de acties in het kader van het vastgestelde veiligheidsbeleid
 - De veiligheidscoördinatoren zullen een aantal keren per jaar met elkaar aan intervisie doen. Optie is nog (te bepalen in de loop van schooljaar 2018-2019) of hiervan een leerwerkgemeenschap kan/moet worden gemaakt).

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

